

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

LAUSUNTO

18.1.2011

**Asia: LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ ELINTARVIKELAIN SEKÄ
ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTOLAIN MUUTTAMISESTA (HE 293/2010)**

Viite: Lausuntopyyntö HARE 033:00/2010

Pyydettyinä lausuntonaan Suomen Eläinlääkäriliitto ry toteaa seuraavaa:

Yleistä

Elintarvikelainsäädännön ja –valvonnan riskiperusteisuuden painottaminen on hyvä suuntaus. Valvottavat kohteet voivat vähentää valvontansa tarvetta niin osaamisellaan kuin toimivalla omavalvonnallaan. Riskiperusteinen valvonta vaatii valvonnalta laatua ja valvojilta tietoa elintarvikehygieenisistä vaaroista ja niiden todennäköisyydestä. Elintarvikevalvojien koulutus ei kaikilta osin vastaa valvontatyön tarpeita. Erityisesti tarvitaan osaamista elintarvikehygienian ja riskien arvioinnissa. Riskiperusteinen valvonta vaatii myös valvonnan ohjaukselta paljon, jotta kaikkia toimijoita valvottaisiin yhdenmukaisin perustein koko valtakunnassa.

Valvonnan laatua ja suunnitelmallisuutta on kehitetty viime vuosina. Kehitystyö on hyvässä käynnissä. Valvontaa kohdennetaan kunnissa riskin perusteella, toiminnan laajuuden, laadun sekä toimijan taitojen mukaan. Lakiehdotus suuntaisi elintarvikevalvonnan takaisin vanhaan aikaan – käydään usein ja nopeasti.

Esityksen tavoite hallinnon keventämisestä on sinänsä kannatettavaa, mutta Eläinlääkäriliitto ei pidä esitettyjä menettelyitä hyvinä. Ennakkohyväksynnän tavoitteena tulee olla toiminnan lainmukaisuuden valvominen ennen toiminnan aloittamista. Ennakkovalvonta mahdollistaa toiminnan toteuttamisen lainsäädännön mukaisesti ja varmistaa elintarvikehygienian jo toiminnan alkaessa. Koska valvojilla on ohjausvelvollisuus, voidaan ennakkovalvonnalla välttää myös virheinvestointeja.

Eläinlääkäriliitto ei kannata raakamaidon myymistä vähittäismyynnissä. Suomessa raakamaidossa on mm. EHEC-riski. Myöskään tarkastamattoman lihan myynti vähittäismyymälässä ei ole suotavaa. Luonnonvaraisen riistan liha säilyy huonosti, sillä eläin on usein ammuttaessa stressaantunut, lisäksi eläin on teurastettu puutteellisissa olosuhteissa.

Liitto kannattaa pienteurastamojen muuttamista teurastamoiksi, sekä niiden hyväksynnän ja valvonnan siirtämistä kunnan valvontaviranomaisilta Eviralle. On hyvä, että Evira voi järjestää teurastamojen valvonnan monella tavalla. Eläinlääkäriliiton mielestä valvontaa tekeville viranhaltijoilla on oltava yksi työnantaja, jonka on varattava riittävästi työaika valvonnan tekemiseen järjestelmällisesti ja laadukkaasti. Kun sekä lihantarkastuksen, että laitosten valvonnan ohjaus on Evirassa, myös toimijoiden yhdenvertainen kohtelu lisääntyy. Kuntien valvontaeläinlääkärien käyttö valvontaan on perusteltua ja on hyvä, että eläinlääkintähuoltolaki muutetaan esitetyn mukaisesti. On huomioitava, että mikäli Evira tekee kunnan kanssa sopimuksen teurastamon lihantarkastuksesta ja valvonnasta, Eviran on vastattava suoraan myös valvonnan ohjauksesta. Lisäksi valvontaa ja tarkastuksia tekevän eläinlääkärin on voitava osallistua valvontaan tukevaan koulutukseen.

Yksityiskohtaisia huomioita

4 § Pykälässä tarkoitettaneen 13 § 6 momenttia, ei 5 momenttia.

6 a § Eläinlääkäriliitto kannattaa lisäystä valvonnan riskiperusteisuudesta. Liitto huomauttaa, että muutoksen myötä on huolehdittava, että valvojilla on riittävä ohjeistus ja ammattitaito riskinarviointiin.

13 § Eläinlääkäriliiton mielestä valvonnan painopisteen siirtäminen ennakovalvonnasta jälkivalvontaan ei ole kannatettavaa. Hyväksymismenettelystä takaisin ilmoitusmenettelyyn siirtyminen ei vaikuta merkittävästi toimijan hallinnolliseen rasitteeseen. Jotta kohteesta voi tehdä riskinarvioinnin, on valvojan tarkastettava tilat, toiminta ja omavalvonta. Lisäksi tiloihin voidaan joutua tekemään jälkikäteen valvontaviranomaisen vaatimia korjauksia.

Monessa tapauksessa valvonta ennen toiminnan aloittamista on toimijan etu, sillä tällöin toiminta voidaan alusta asti suunnitella ja toteuttaa oikein. Hyväksymisen poistaminen ei myöskään merkittävästi vähennä uusiin elintarvikehuoneistoihin käytettyjä valvonnan resursseja. Elintarvikehuoneistoon jälkikäteen vaadittavat korjaukset vaativat valvontaresursseja ja saatetaan joutua käyttämään esimerkiksi työläitä hallinnollisia pakkokeinoja.

21 § Eläinlääkäriliiton mielestä velvoite julkistaa elintarvikevalvonnan tulokset on periaatteessa kannatettava ja uskoo, että julkisuus voi osaltaan lisätä valvonnan vaikuttavuutta. Ennen täytäntöönpanoa tulee kuitenkin varmistua siitä, että toimijoita kohdellaan tasapuolisesti ja kuluttajille tuotetaan oleellista tietoa.

22 § Eläinlääkäriliiton mielestä tilan raakamaitoa ei saa toimittaa tilan ulkopuolelle myytäväksi käsittelemättömänä. Maidon käsittelyn on tapahduttava hyväksytyssä elintarvikehuoneistossa.

39 § Ehdotettu muutos omavalvonnan näytteiden luotettavuuden ja mielekkyyden kannalta on Eläinlääkäriliiton mielestä vakava huononnuksena olemassa olevaan lainsäädäntöön. Mikäli säilyvyyskokeet ja osa patogeenitutkimuksista tehdään muussa, kuin hyväksytyssä laboratorioissa, on tulosten luotettavuus kyseenalainen. Muutos aiheuttaa viranomaisnäytteenoton ja – tutkimusten lisääntymisen.

43 § Eläinlääkäriliitto ei kannata esitystä laajentaa tarkastamattoman lihan toimittamista vähittäismyyntiin.

Eläinlääkintähuoltolain muutokset:

15 § Eläinlääkäriliitto kannattaa esitystä. Sopimuksessa on huomioitava myös Eviran valvonnan ohjausvelvollisuus ja koulutusvelvollisuus. Sopimuksessa tulisi myös huomioida vakituisten eläinlääkärien sijaisten, eläinlääketieteen opiskelijoiden pätevyys suorittaa lihantarkastusta. Eläinlääkäriliitto toistaa kantansa siihen, että eläinlääketieteen lihantarkastuksen opinnot suorittanut eläinlääketieteen opiskelija on pätevä tekemään myös lihantarkastusta teurastamoilla.

23 § Eläinlääkäriliitto pitää erittäin hyvänä, että kunnille maksetaan valtion varoista korvausta teurastamojen lihantarkastuksesta ja valvonnasta. Kunnalliset valvontaeläinlääkärit mahdollistavat teurastamojen valvonnan useilla paikkakunnilla.

Muuta:

Suomen Eläinlääkäriliitto ry pyytää kunnioittavasti saada tulla kuulluksi myös suullisesti.

Kirsi Sario
puheenjohtaja

Mika Leppinen
toiminnanjohtaja